DOCUMENT RESUME

ED 192 535 FL 011 466

TITLE	Persian: Basic Course. A Guide to Persian Reading and Writing.
INSTITUTION	Defense Language Inst., Monterey, Calif.
PUB DATE	Mar 66
NOTE	78p.: For related documents, see FL 011 460-465, FL 011 568.
AVAILABLE FROM	Defense Language Institute, Foreign Language Center, Nonresident Division, Presidio of Monterey, CA 93940 ($1.35)
LANGUAGE	Persian
EDRS PRICE	MF01/PC04 Plus Postage.
DESCRIPTORS	*Persian; Postsecondary Education; *Reading Instruction; Second Language Irstruction; *Writing Instruction

ABSTRACT

This supplemental volume to the Persian instructional materials of the Defense Language Institute provides practice in writing and recognizing Persian letters and words. (JB)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

PERSIAN

A GUIDE TO PERSIAN READING AND WRITING

ED192535

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY
DLI
TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION
THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION POSITION OR POLICY

FL 011 466

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

THIS PUBLICATION IS TO BE USED PRIMARILY IN SUPPORT OF TRAINING MILITARY PERSONNEL AS PART OF THE DEFENSE LANGUAGE PROGRAM (RESIDENT AND NONRESIDENT). INQUIRIES CONCERNING THE USE OF THE MATERIALS, INCLUDING REQUESTS FOR COPIES, SHOULD BE ADDRESSED TO:

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER
NONRESIDENT INSTRUCTION DIVISION
PRESIDIO OF MONTEREY, CA 93940

TOPICS IN THE AREAS OF POLITICS, INTERNATIONAL RELATIONS, MORES, ETC., WHICH MAY BE CONSIDERED AS CONTROVERSIAL FROM SOME POINTS OF VIEW ARE SOMETIMES INCLUDED IN LANGUAGE TRAINING FOR DLIFLC STUDENTS, SINCE MILITARY PERSONNEL MAY FIND THEMSELVES IN POSITIONS WHERE CLEAR UNDERSTANDING OF CONVERSATIONS OR WRITTEN MATERIAL OF THIS NATURE WILL BE ESSENTIAL TO THEIR MISSION. THE PRESENCE OF CONTROVERSIAL STATEMENTS--WHETHER REAL OR APPARENT--IN DLIFLC MATERIALS SHOULD NOT BE CONSTRUED AS REPRESENTING THE OPINIONS OF THE WRITERS, OF THE DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE, OR OF THE DEPARTMENT OF DEFENSE.

P E R S I A N

Basic Course

A Guide To Persian Reading And Writing

March 1966

REPRINTED FEBRUARY 1978

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

فهرست

عنوان	صفحه
پیش گفتار	۱
حروف الفبا با حروف معادل آن در انگلیسی	٤
صداها	۷
جزم	۸
دسته بندی حروف الفبا به چهار قسمت باضافه حرکات ششگانه	۹
همزه	۱۳
مد	۱۳
حرفهائی که از جهت صدا شبیه هستند	۱٤
طرز بکار بردن حروف برای ساختمان کلمات	۱۵
صداهای ترکیبی	۲۱
تشدید	۲۱
واو معدوله	۲۲
تنوین	۲۲
هاء ملفوظ و غیر ملفوظ	۲۳

عنوان	صفحه
ن و ب	۲۳
عدد	۲٤
چند نکته برای زیبا نویسی خط فارسی و نمونهٔ از آنها	۲٦
سر مشقها و تمرینها	۳٤

پیش گفتار

برای بهتر و آسانتر آموختن زبان و بکار بستن و استفادهٔ از آن احتیاج به نوشتن و خواندن داریم . پس از سخن گفتن ، نوشتن مهمترین وسیلهایست که هر کس برای فهماندن مقاصد خود بدیگران از آن استفاده میکند .

در این جزوه قصد ما تعریف و تعلیم دستور زبان فارسی نیست ، زیرا این قسمت بقدر کافی در دورهٔ کتابهای درسی نو آموزان آمده و دیگر نیازی بپازگوئی آن نیست ، بلکه منظور تعلیم نوشتن و خواندن خط فارسی است که با روشی سهل و ساده تهیه شده و در دسترس نو آموزان گذاشته میشود .

بر ما روشن است که گروهی از کلمات که ما هر روزه بدان صحبت میداریم از زبانهای بیگانه بخصوص عربی داخل فارسی شده و همچنین قسمتی از حروف هجای عربی و حتی ترکی در فارسی مورد استفاده است ، با اینوصف ما حروف را از جهت خارجی بودن و یا فارسی بودن دسته بندی نمیکنیم ؛ چه از حروف بیگانهٔ که ما در الفبای زبان خود داریم عیناً مانند حروف الفبای فارسی استفاده میکنیم وتفکیک و تقسیم بندی آن برای نو آموزان فارسی ضرر وری بنظر نمیرسد . از جهت دیگر چون دسته هائی از حروف الفبا با یکدیگر از جهتی هم شکل و همانندند ، لازم آمد تا ازاین وجه تشابه در تسهیل تعلیم خط استفاده شود ، لذا حروف

الفبا را بچهار دسته منقسم میسازیم .

حروف را در ضمن تعلیم فقط با اشکال کوچك(۱) و بزرگ(۲) یاد میکنیم ، زیرا نشان دادن یك حرف بچهار شکل اول ، وسط ، آخر و تنها باعث ازدیاد اشکال شده و برای نوآموز تولید اشکال میکند .

نامیدن حروف بنا بر اسامی آنان مثل الف ، جیم ، دال و میم جایز نیست و برای سهولت تعلیم هر حرفی راباصدای خفیف بطوریکه در کلمات شنیده میشود و با حرکت زیر مثل اِ - جِ - دِ - مِ تلفظ میکنیم .

نقطه ها در خط فارسی بسیار مهم است و در واقع قسمت حساسی از حروف الفبا بشمار میرود ، با تعلل در نقطه گذاری ممکن است یك کلمه و یا جمله معنی اش را از دست بدهد ویا معنی دیگری که مراد نویسنده نبوده بخود بگیرد ، لذا دقت در نقطه گذاری از نخستین روزهای تعلیم خط برای نو آموز واجب و حتمی است .

در بارهٔ اعداد مختصری ذکر شده که با اندك دقتی نو آموز میتواند آنرا آموخته و نیازمندی خود را مرتفع سازد .

---

(۱) small (۲) large

خطوط فارسی باید زیبا و خوانا نوشته شود و در این زمینه قواعدی چند یاد شده و نمونه هائی از خطوط مختلفه چاپ میگردد .

از آنجائیکه دستورات و راهنمائیهای این کتاب برای انگلیسی زبانان نگاشته شده ، مثلها و معادلهائی بانگلیسی بجهت روشن نمودن ذهن نوآموزان آورده شده است .

این جزوه شامل دو بخش است : بخش اول راهنمائی است برای نوشتن و خواندن خط فارسی و بخش دوم ، سر مشقها و تمرینهائی برای نوشتن این خط .

حروف هجا که آنرا بفارسی [الف با](۱) گویند سی و سه حرف(۲) است :

English equivalent of sounds	Letter	نام حروف	Symbols	حروف
a mild gutteral sound non-existant in English	alef	الف	A	ا
bed	bĕ	بِ	B	ب
peep	pĕ	پِ	P	پ
toy	tĕ	تِ	T	ت
see	sĕ	ثِ	S	ث
joke	jēm	جیم	J	ج
chair	chĕ	چِ	CH	چ
hen	hĕ (hotti)	حِ	H	ح
as in German "ach"	khĕ	خِ	KH	خ
day	dăl	دال	D	د

(۱) alphabet (۲) letter

English equivalent of sounds	Letter	نام حروف	Symbols	حروف
zone	zäl	ذال	Z	ذ
rose (rolled "r")	rĕ	رِ	R	ر
zebra	zĕ	زِ	Z	ز
usual	zhĕ	ژِ	ZH	ژ
seen	sēn	سین	S	س
she	shēn	شین	SH	ش
sad	säd	صاد	S	ص
zeal	zäd	ضاد	Z	ض
train	tä	طا	T	ط
zoo	zä	ظا	Z	ظ
a gutteral sound non-existant in English	ĕin	عین	A'	ع
a gutteral sound non-existant in English, close to Parisian "r".	ghĕin	غین	GH	غ

English equivalent of sounds	Letter	نام حروف	Symbols	حروف
four	fĕ	فِ	F	ف
a gutteral sound non-existant in English	ghäf	قاف	Q	ق
kook	käf	کاف	K	ك
go	gäf	گاف	G	گ
leg	läm	لام	L	ل
man	mēm	میم	M	م
no	nōon	نون	N	ن
value	väv	واو	V,U,OU	و
hat	hĕ (havvaz)	هِ	H	ه
yes	yĕ	یِ	I,Y EI,AI	ی
a gutteral sound non-existant in English	hämzĕ'	هَمزه	A	ء

صدا ها

حرکات[1] : در زبان فارسی سه صدا یا سه حرکت داریم ـَـ ـِـ ـُـ که اولی را زبر و دومی را زیر و سومی را پیش مینامند . (۲)

ـَ ـِ ـُ

که معادل است با این صدا ها

obey bed cat در انگلیسی .

حروف صدادار : شکل [ا ـ و ـ ی] الف ـ واو ـ یا را حروف صدا دار خوانند . "ا" "و" و "ی" گاهی صدا[3] و گاهی حرف[4] اند .

ا و ی

feed food far

نوشتن حروف صدا دار [ا ـ و ـ ی] در کلمات واجب ونوشتن علامات صدا های ـَـ ـِـ ـُـ اختیاری[5] است .

---

(۱) vowels (۲) میتوان حرف "ب" را برای تعلیم و تمرین صدا ها بکار برد (۳) vowel (۴) consonant (۵) optional

صدا های زبر ، زیر و پیش را صدا های کوتاه[1] و حروف صدا دار ا ، و ، ی را صدا های بلند[2] مینامند ، زیرا سه صدای اول مقطع و کوتاه و سه صدای دوم کشیده و بلند تلفظ میشود .

جزم : هر گاه حرفی دارای صدا نباشد آنرا ساکن[3] گویند و این علامت [ْ] را که جزم[4] مینامند بالای حرف ساکن میگذارند . حرف اول کلیه کلمات فارسی صدا دار است و بخود جزم نمیگیرد[5] بخلاف حرف آخر کلمات که همیشه ساکن است .

---

(۱) short vowels (۲) long vowels (۳) quiescent (حرف "ب" در کلمه "کتاب" ساکن است) (٤) Jazm (٥) در انگلیسی حرف اول بسیاری از کلمات ساکن است مانند blue, sport, ski هر گاه کلمه‌ای خارجی با این کیفیت را بفارسی آوریم ، معمولاً صدای زیر و یا همزه و صدائی بآن میفزائیم مانند : اِسکی ـ اِسپورت و کِراوات .

حروف الفبا و حرکات ششگانه

حروف الفبا را بنا به وجه تشابه آنان در کلمات ، بچهار دسته تقسیم میکنیم :

(۱) (۲) (۳) (٤)
۱ ـ [دسته ب] ۲ ـ [دسته ج] ۳ ـ [دسته د] ٤ ـ [بقیه حروف]

نو آموزان هر یك از این حروف را با شش صدای اصلی ـَ ـِ ـُ ا و ی با آهنگ رسا تکرار کنند . بخصوص باید متوجه بود که صداهای ـَ و ا و همچنین ـِ و ی از یکدیگر کاملاً مشخص و ممتاز باشند .

		ـَ	ـِ	ـُ	ا	و	ی
[دسته ب] group "ب"	B بْ	بَ	بِ	بُ	با	بو	بی
	P پْ	پَ	پِ	پُ	پا	پو	پی
	T تْ	تَ	تِ	تُ	تا	تو	تی
	S ثْ	ثَ	ثِ	ثُ	ثا	ثو	ثی
	N نْ	نَ	نِ	نُ	نا	نو	نی
	I یْ	یَ	یِ	یُ	یا	یو	یی

The remainder of the letters (٤) د group (۳) ج group (۲) ب group (۱)

			ـَ	ـِ	ـُ	ا	و	ی
[د سته ج] group "ج"	J	جْ	جَ	جِ	جُ	جا	جو	جی
	CH	چْ	چَ	چِ	چُ	چا	چو	چی
	H	حْ	حَ	حِ	حُ	حا	حو	حی
	KH	خْ	خَ	خِ	خُ	خا	خو	خی
[د سته د] group "د"	D	دْ	دَ	دِ	دُ	دا	دو	دی
	Z	ذْ	ذَ	ذِ	ذُ	ذا	ذو	ذی
	R	رْ	رَ	رِ	رُ	را	رو	ری
	Z	زْ	زَ	زِ	زُ	زا	زو	زی
	ZH	ژْ	ژَ	ژِ	ژُ	ژا	ژو	ژی
	V	وْ	وَ	وِ	وُ	وا	وو (۱)	وی
	A	اْ	اَ	اِ	اُ	آ	او	ای

الف گاهی حرف است و گاهی صدا، هرگاه الف حرف ، (ا)، و

(۱) واو اول حرف و واو دوم حرکت است .

الف صدا ، (ا) ، در اول کلمه قرار گیرند (۱۱)الف اول یعنی حرف را نوشته و الف دوم یعنی صدا را به شکل (ـٓ) (که مد نامیده میشود) بالای آن مینویسیم (آ) .

		ـَ	ـِ	ـُ	ا	و	ی
بقیه حروف	S	سْ	سَ	سِ	سُ	سا	سو	سی
	SH	شْ	شَ	شِ	شُ	شا	شو	شی
	S	صْ	صَ	صِ	صُ	صا	صو	صی
	Z	ضْ	ضَ	ضِ	ضُ	ضا	ضو	ضی
	T	طْ	طَ	طِ	طُ	طا	طو	طی
	Z	ظْ	ظَ	ظِ	ظُ	ظا	ظو	ظی
	A	عْ	عَ	عِ	عُ	عا	عو	عی
	GH	غْ	غَ	غِ	غُ	غا	غو	غی

		ـَ	ـِ	ـُ	ا	و	ی
بقیه حروف	F ف	فَ	فِ	فُ	فا	فو	فی
	GH ق	قَ	قِ	قُ	قا	قو	قی
	K ك	كَ	كِ	كُ (۱)	كا	كو	كی
	G گ	گَ	گِ	گُ	گا	گو	گی
	L ل	لَ	لِ	لُ	لا (۲)	لو	لی
	M م	مَ	مِ	مُ	ما	مو	می
	H ه	هَ	هِ	هُ	ها	هو	هی

(۱) در چاپ ، کاف تنها و آخر بدون سرکش نوشته میشود .
(۲) در چاپ ، لام الف "لا" باینصورت "لا" نوشته میشود .

همزه ـ الف

فرق میان همزه و الف آنست که همزه قبول حرکت میکند و الف همیشه ساکن است .

(۱) : ابر ، اسب ، ایرج ، اطاق ، اداره

(۲) : داد ، باد ، روا ، جدا ، بادام

مـد (~)

چون همزه و الف در اول کلمه جمع شوند یك حرف نویسند و روی آن این علامت را [~] که مد یا کشیده میگویند میگذارند :

آب ، آفتاب ، آن ، آمد ، آهو

همزه ساکن که پیش از آن مضموم باشد بصورت [واو] ، همزه ساکن که پیش از آن حرف مفتوح باشد بصورت [الف] و همزه ساکن که حرف قبل از آن مکسور باشد بصورت [یا] نوشته‌شود.

(۱) : مؤمن ، مؤذن ، لؤلؤ

(۲) : یأس ، رأس ، بأس

(۳) : بئر ، ذئب ، ظئر

حرفهائیکه از نظر صدا شبیه هستند

در الفبای فارسی حروفی هستند که با یکدیگر همصدا و کاملاً هم آهنگ اند ، ولی از نظر شکل اختلاف دارند[1] . نوشتن هر یك از این حروف بجای دیگری در کلمه نارواست .(۲)

ا ـ ع	= a	ابر ـ عکس
ت ـ ط	= t	تبر ـ طرف
س ـ ص ـ ث	= s	سال ـ صابون ـ ثابت
ه ـ ح	= h	هنر ـ حباب
ز ـ ض ـ ذ ـ ظ	= z	زیر ـ حاضر ـ کاغذ ـ ظرف
ق ـ غ	= gh	اطاق ـ چراغ

---

(۱) مانند حروف c و k در انگلیسی

(۲) نو آموزان باید در موقع خواندن کتاب اینقبیل حروف را در کلمات ، بخاطر بسپارند تا در نوشتن دچار اشکال نشوند .

طرز بکار بردن حروف برای ساختمان کلمات

[دسته ب] group ب

(۱)	(۲)
ب پ ت ث ن ی	تنها و آخر
(۳)	(٤)
ب پ ت ث ن یـ	اول و وسط

حرفهای اول و وسط از [دسته ب] کاملاً یك شکل اند و فقط نقطه های آنها متفاوت است . یای اول و وسط دارای دو نقطه در زیر و یای آخر و تنها بی نقطه و مهمله است .

تمرین :

با = با = ا ب و = بو = بو ب ی = بی = بی

باز = باز = باز ش ب = شب = شب ك ت ا ب = كتاب = كتاب

پ ر = پر = پر پـا = پـا = پا ب ا د = باد = باد

م ی ز = میز = میز چ ی س ت = چیست = چیست

س ر ب ا ز = سر باز = سرباز ك ی س ت = كیست = كیست

ا س ت = است = است ی ك = یك = یك

(۱) separate (۲) terminal (۳) beginning (٤) medial

[دسته ج] ج group

ج چ ح خ	تنها و آخر
جـ چـ حـ خـ	اول و وسط

هر گاه در کلمهٔ حرفی از [دسته ب] پیش از حرفی از [دسته ج] قرار گیرد شکل حرف [دسته ب] تغییر میکند و از اینصورت ب پ ت ث ن ی باینصورت بـ پـ تـ ثـ نـ یـ درمیآید.

تمرین :

ج ا = جا = جا	ج و = جو = جو	ج ی = جی = جی
ج ا ر و = جارو = جارو		ج و ر ا ب = جوراب = جوراب
ك ج ا = كجا = كجا		ب ن ج = پنج = پنج
ب ن ج ر ه = پنجره = پنجره		چ ا د ر = چادر = چادر
ت خ ت ه = تخته = تخته		ح ا ج ی = حاجی = حاجی
چ ن د = چند = چند		خ و ب = خوب = خوب
آ ن ج ا = آنجا = آنجا		ح ا ل = حال = حال
ح ر ف = حرف = حرف		خ ا ك = خاك = خاك

[دسته د] د group

د ذ ر ز ژ و ا	تنها
ـد ـذ ـر ـز ـژ ـو ـا	آخر

حروفی که در [دسته د] هستند بحروف ماقبل خود وصل میشوند ولی بحروف مابعد خود وصل نمیشوند و اگر این حروف در اول و یا وسط کلمه آیند ، کلمه را منفصل سازند بهمین جهت در [دسته د] حروف بشکلهای اول و وسط وجود ندارد .

تمرین :

دا ـ دو ـ در ـ دارم ـ او ـ راد ـ دارد ـ زرد ـ روز

زور ـ زری ـ ژور ـ زود ـ بود = بود = بود

مداد = مداد = مداد سرباز = سرباز = سرباز

سروان = سروان = سروان شاگرد = شاگرد = شاگرد

این = این = این کتاب = کتاب = کتاب دفتر

دفتر = دفتر دندان = دندان = دندان دیوار

دیوار = دیوار نزدیک = نزدیک = نزدیک

[بقیه حروف] ـ دسته اول

س س ش ش ص ض ط ظ تنها و آخر

ـسـ ـشـ ـصـ ـضـ ـطـ ـظـ اول و وسط

حروف [س و ش] بطور کشیده [سس ش] و همچنین دندانه دار [س ش] نوشته میشود. (۱)

تمرین :

س ا = سا = سا س سا سا ش و = شو = شو

ش ی = شی = شی س و ب = سوب = سوب

س روان = سروان = سروان س ر باز = سر باز = سرباز

اف س ر = افسر = افسر ا س م = اسم = اسم

س ر د = سرد = سرد ش ش = شش = شش

ش م ا = شما = شما ش اگرد = شاگرد = شاگرد

ای شان = ایشان = ایشان ص ب ح = صبح = صبح

چ ط و ر = چطور = چطور ح اف ظ = حافظ = حافظ

---

(۱) بهتر است نوآموزان حروف [سس وش] را بطور کشیده بنویسند.

[بقیه حروف] ـ دسته دوم

ع غ ع غ ف ق تنها و آخر

ـع ـغ ـع ـغ ـف ـق اول و وسط

حروف [ع و غ] اول و وسط و همچنین آخر و تنها بایکدیگر اختلاف کمی دارند .

تمرین :

ع ا = عا = ما ع و = عو = مو ع ی = عی = می

ع ک س = عکس = عکس م ع ل م = معلم = معلم

چ راغ = چ راغ = چراغ ف ق ط = ف ق ط = فقط

ا ط اق = اطاق = اطاق ف ار س ی = فارسی = فارسی

ف ن د ک = فندک = فندک ق ر م ز = قرمز = قرمز

ن ق ش ه = نقشه = نقشه ق ل م = قلم = قلم

ک ی ف = کیف = کیف ه ف ت ه = هفته = هفته

[بقیه حروف] ـ دسته سوم

ك گ ل م ه ـه	تنها و آخر
كـ گـ لـ مـ هـ ـهـ	اول و وسط

حرف [ك] دارای یك سركش[1] و [گ] دارای دو سركش است .
هر گاه در كلمه حرفهای [ك و گ] قبل از حروف ا،ل ،ك،گ
قرار گیرند آنها را مدور نویسند .[كـ،گـ]

تمرین :

ك ا = كا = كا	ك و = كـو = كو	ك ی = كـی = كی
ك ا ر = كار = كار	گ ل = گـل = گل	
ك ی ف = كـیف = كیف	ك ا ر د = كارد = كارد	
گ و ش = گـوش = گوش	گ ا و = گاو = گاو	
گ ف ت = گـفت = گفت	ر ن گ = رنـگ = رنگ	
ك ل ا س = كلاس = كلاس	ق ل م = قلم = قلم	
م ا ه = مـاه = ماه	ه ش ت = هـشت = هشت	

---

(1) diagonal stroke

صداهای ترکیبی

در فارسی چندین صدای ترکیبی[1] است که مهمترین آنان بقرار زیر است :

۱ ـ صدای ترکیبی [ـَی] مانند کی ، ری و می که در انگلیسی مطابق است با [ei] مثل "day" .

۲ ـ صدای ترکیبی [ـَو] مانند نو ، طور ، و دور که در انگلیسی مطابق است با [ou] مثل "go" .

۳ ـ صدای ترکیبی [آی] مانند چای ، پای و نای که در انگلیسی مطابق است با [ai] مثل "high" .

تشدید

هر گاه در یك کلمه دو حرف همجنس مانند دو "ر" یا دو "ب" ... پهلوی هم واقع شوند ، در نوشتن یکی را حذف کنند ، و بجای آن این علامت [ّ] را بالای حرف دیگر گذارند و آنرا تشدید نامند ، مانند : ارّه ارره ، معلّم معللم ، تهّه تپه ، برّه بره .

---

(۱) diphthong

واو معدوله

واو معدوله (۱) : واویست که در این زمان عموماً نوشته میشود ولی خوانده نمیشود :

خواب . خواه . خواهر . خوان . خوش . خویش خود . خور (۲)

پیش از واو معدوله همیشه حرف [خ] واقع شده است .

تنوین

تنوین : عبارتست از دو پیش ـُ دو زیر ـِ دوزبر ـً که آنها را در آخر کلمه های عربی مینویسند و نون ساکن تلفظ کنند مانند : مشارٌالیه مشارن الیه ، بعبارةٍ اخری بعبارتن اخری و اتفاقاً اتفاقن . باید همیشه در انشاء متوجه بود که کلمه فارسی یا غیر عربی با تنوین نوشته نشود مثلاً کلمه های جاناً ـ زباناً ـ تلفوناً ـ تلگرافاً ـ نژاداً و مانند اینها غلط است .

---

(۱) واو silent

(۲) تعداد این کلمات زیاد نیست و نوآموزان میتوانند آنها را بخاطر بسپارند .

ه ملفوظ و غیر ملفوظ

(۱)
ها بر دو قسم است : ملفوظ و غیر ملفوظ .

هاء ملفوظ یا [گویا] آنست که نوشته شود و خوانده شود ، هیچ - شهر - راه ، این [ها] در اول و وسط و آخر کلمه در آید : هر ، زهر ، راه .

هاء غیر ملفوظ یا [پوشیده] آنست که نوشته شود و خوانده نشود و تنها برای نمودن حرکت ماقبل خود بکار رود : زنده . بنده . تشنه . دسته . پنجره . تخته

این [ها] همیشه بآخر کلمات در آید و در اول و وسط کلمه داخل نگردد : ریشه ، خنده ، مرده ، خانه ، جامه ، لانه ، سه

ن - ب

هر گاه در کلمه ای حرف [نون] پیش از [ب] واقع شود [میم] تلفظ شود ولی در نوشتن همان نون نوشته شود : شنبه ، انبار ، دنبال ، گنبد ، پنبه

---

(۱) "ها" the unpronounced

عدد

عدد[1] کلمه ایست که شماره را بیان نماید و رایجترین آنان بر دو قسم است : اصلی[2] ، ترتیبی[3]

اعداد اصلی ازاینقرار است : یك ، دو ، سه ، چهار ، پنج ، شش ، هفت ، هشت ، نه ، ده ، بیست ، سی ، چهـــل ، پنجاه ، هزار ، ده هزار و مانند اینها .

از یازده تا نوزده آحاد را بر عشرات[4] مقدم دارند[5] : یازده ، سیزده ، پانزده ، نوزده . و از بیست تا صد آحاد را با حرف عطـف [و] بعد از عشرات در آورند : بیست و دو ، سی و چهار ، شصت و پنج ، و مانند اینها .

از صد ببالا عدد کوچکتر را بر بزرگتر مقدم دارند : دویست ، سیصد ، پانصد ، پنجهزار ، ده هزار ، و مانند اینها .

اعداد ترتیبی آنست که مرتبه را بیان نماید : یکم ، سیم ، دهم ، صدم ، هزارم و مانند اینها یا : اولین ، دویمین ، دهمین ، صدمین ، هزارمین ، و مانند اینها . عدد اول را [نخست] و

---

(۱) number (۲) A cardinal number (۳) An ordinal number

(٤) units (٥) tens

[نخستین] گویند . عدد دویم را [دوم] و سیم را [سوم] نیز گویند .
عدد [سی ام] را چنین نویسند تا با [سیم] اشتباه نشود .

ترتیبی			اصلی
یِکُم	1	۱	یِك
دُوّم	2	۲	دو
سِوّم	3	۳	سِه
چِهارُم	4	٤	چِهار
پَنجُم	5	٥	پَنج
شِشُم	6	٦	شِش
هَفتُم	7	۷	هَفت
هَشتُم	8	۸	هَشت
نُهُم	9	۹	نُه
دَهُم	10	۱۰	دَه
یازدَهُم	11	۱۱	یازدَه
دوازدَهم	12	۱۲	دوازدَه
سیزدَهُم	13	۱۳	سیزدَه
چِهاردَهُم	14	۱٤	چِهاردَه
پانزدَهُم	15	۱٥	پانزدَه

چند نکته برای زیبا نویسی خط فارسی و نمونه‌ازآنها

خط فارسی که از هنرهای ظریفه بشمار میرود دارای مشخصات و دقایقی است که هنگام خواندن و نوشتن بایستی در نظر گرفته شود . خط خوب ، زیبا ، خوانا و جذاب است و تأثیر نوشته را افزون میسازد . خوب نوشتن این خط دشوار و مستلزم کار زیاد و مداوم است . در این ایام برای نوشتن فارسی در ایران از سه قسم خط استفاده میشود : نسخ ، نستعلیق و شکسته نستعلیق .

۱ ـ نسخ :

این خط که اصولاً عربی است از آنجهت در ایران رواج دارد که در زمان پیشین بسیاری از نویسندگان ایرانـــی نگارشات خود را بزبان عربی مینوشتند و صلاح میدانستند که نوشته های خود را بیکی از انواع خطوط مختلفه عربی بنویسند . ازاین گذشته علت اساسی و مهمتر دیگری است که اهمیت این خط را در ایران پایدار نگهداشته و آن وجود ماشینهای چاپ و تحریر است . با این ماشینها نمیتوان خطوط نستعلیق و شکسته نستعلیق را نوشت و تنها خط نسخ است که در برابر ماشینهای چاپ و تحریر مورد قبول و استفاده میباشد . کلیه روزنامه ها و مجلات و بیشتر کتابها باین خط نوشته میشود و با این وصف ملاحظه میشود که تا چه اندازه خط نسخ متداول و مورد استفاده عموم مردم است .

۲ ـ نستعلیق :

از آمیختگی و دگرگونی و آرایش و پیرایش چندین خط مختلف نستعلیق بوجود آمد . این خط که دارای حرکاتی مدور و ملایم است

بسیار جذاب و در عین استحکام ظریف و زیبا است .

۳ ـ شکسته نستعلیق :

اصول و قواعد این خط از نستعلیق گرفته شده ولـــی چون آزادی آن بیش از سایر خطوط فارسی است خوشنویسانی چند باین خط دگرگونیها و انحرافاتی بخشیده و آنرا بشیوه‌های مختلف نوشته و هر یك سبکی خاص خود داشته اند که بنام آنان خوانده میشود . خط شکسته نستعلیق بیشتر برای نوشتن نامه بکار برده میشود .

برای زیبائی این خطوط خوشنویسان متعددی کوشش و توجه فراوان مبذول داشته و دقایق و ریزه کاریهائی را در نظر گرفته و مرعی داشته اند و حق آنست که فارسی نویسان با نظر تدقیق و تقدیر بدان بنگرند .

خط فارسی از راست بچپ نوشته میشود لذا گردش قلم در موقع تحـریر نیز از راست بچپ است . دوایر حروفی که دایره‌ای شکل هستند از طرف راست بچپ کشیده میشود ، ولی گردش دوایر حروف ج چ ح خ ع غ و ے از چپ براست است . معمولاً فارسی را بروی یك خط مستقیم مینویسند تا کلمات در برابر یکدیگر قرار گرفته و سطور کج و بد منظر جلوه ننماید . حروف ج چ ح خ س ش ص ض ع غ ق ل م ن ی وقتی بصورت آخر و تنها در کلمه آیند قدری پائین خط و سایر حروف الفبا درست روی خط قرار گیرند . گاهی قسمتی از یك کلمه روی قسمت دیگر آن نوشته شده و حتی گاهی کلمه ای روی کلمه

دیگر قرار میگیرد و این بدو منظور است، یکی برای ترکیببند ی کلمات و زیبائی خط و دیگر بجهت فشرده نمودن و جا دادن کلمات بیشتری در سطر است که اغلب در انتهای سطور بعمل میآید . باید توجه داشت که همیشه حروف بعدی روی حروف قبلی و کلمات بعدی روی کلمات قبلی قرار میگیرند .

در خط نستعلیق گاهی حروف بسبب مجاورت و برخورد با حروف دیگر قدری تغییر شکل میدهند که البته این تغییرات در زیبائی و شیوائی خط موثر است . در زیر پاره از این حروف با تغییرات آن یاد میشود .

۱ ـ هر گاه در کلمه حرفی از [دسته ب] پیش از [دسته ج] قرار گیرد شکل حرف دسته ب تغییر میکند و از اینصورت بپتثذیه باینصورت ﺑ ﭘ ﺗ ﺛ ﺫ ﻳ در میآید . آنجا ـ تخته ـ بچه ـ پنج

۲ ـ هر گاه در کلمه حرفی از [دسته ب] پیش از حروف [م ، ه] قرار گیرد حرف [دسته ب] از اینصورت بپتثذیه باینصورت ﺑ ﭘ ﺗ ﺛ ﺫ ﻳ در میآید . تمیز ـ نمیروم ـ تهران ـ بهرام

۳ ـ هر گاه در کلمه ای حرفی از [دسته ب] بشکل وسط پیش از حروف [ر ، ز ، ژ] قرار گیرد حرف دسته ب تغییر کرده و از اینصورت بپتثذیه باینصورت ﺒ ﭙ ﺘ ﺜ ﺬ ﻴ در میآید . پیر ـ میز منزل ـ کبریت

۴ ـ هر گاه در کلمه ای حرفهای [س و ش] دندانه دار بشکل اول و یا وسط قبل از حروف [ر ، ز ، ژ] قرار گیرند ، دندانه سوم آنها تغییر

شکل داده واز اینصورت ـ ، ش به اینصورت ـ ، ـ در میآید.
سر ـ خسرو ـ شر ـ بشر

۵ ـ هرگاه در کلمه ای حرفهای [ك ، گ] پیش از حرفهای [ا، ل ، ك ، گ] قرار گیرد ، حروف [ك ، گ] تغییر شکل داده و از اینصورت ک ، گ باینصورت ک ، گ در میآید . کار ، گل ، سیگار

۶ ـ حروف ص ، ض وقتی بشکل اول و وسط در کلمه ای درآید یك دندانه دارد . صبح ـ صابون ـ سیصد وهرگاه این حروف به شکلهای اول و وسط پیش از حرفهای ر ، ز ، ژ قرار گیرد تغییر میکند و از اینصورت ص ، ض باینصورت ـص ، ـض در میآید . عصر ـ حاضر

هرگاه دو حرف [س] ویا [ش] و یا [س و ش] پهلوی هم قرار گیرند ، هر دو را بطور کشیده ننویسند بلکه یکی را دندانه دار و دیگری را کشیده نویسند . شش ـ نشست البته میتوان هر دو را دندانه دار نوشت ولی در اینصورت فشرده و نازیبا بنظرآید .

حرف [ف] وقتی بشکل اول و تنها در کلمه ای درآید ، سرآنرا توپر ، و وقتی بشکل وسط و آخر باشد سر آنرا تو خالی نویسند . فردا ـ حرف ـ هفت ـ کیف

حرف [ق] وقتی بشکل اول وتنها و آخر در کلمه ظاهر شود ، سر آنرا توپر و وقتی بشکل وسط درآید سرآنرا توخالی نویسند . قرمز ـ اطاق ـ تاشق ـ دقیقه

یای برگردان : یای برگردان که باین شکل [ے] نوشته میشود ، معمولاً بشکل یای آخر و گاهی تنها و بیشتر در انتهای سطر نوشته

میشود . یای برگردان را اغلب بر بالای قسمت اول کلمه و یا کلمه دیگر مینویسند .

علامت استفهام (۱) : در فارسی " نشان پرسش " وارونه ونیمدایره آن بطرف چپ نوشته میشود [؟] و علت آن از راست بچپ نوشتن خط فارسی است .

(۱) question mark

برف و باران

آب دریا از تابِشِ خورشید بخار می‌شود. بخار آب به آسمان می‌رود، و ابر می‌شود. باد ابر را حرکت می‌دهد و به دشت و کوهستان می‌بَرَد. اگر هوا سرد باشد، از ابر باران می‌بارد. در زمستان که هوا سردتر می‌شود، برف هم می‌بارد. برف روی کوههای بلند می‌ماند، در بهار و تابستان کم کم آب می‌شود، و جویها از کوه سرازیر می گردد.

نمونه ای از خط نسخ

منصور از تهران به پدر خود که در آبادان است نامه می نویسد :

پدر عزیز و مهربانم دیروز صبح پیش از آنکه به بستان بروم، نامه رسان پست نامه آن پدر بزرگوار را به دستم داد، نمی دانید چه اندازه خوشحال شدم و از سلامت شما و مادر عزیزم و پروین خدا را شکر کردم. اینکه فرموده بودید در درسهای خود کوشا باشم، البته سعی خواهم کرد که نصایح گرانبها و دستورهای سودمند شما را بکار بندم.

مدیر، ناظم و آموزگاران همه در کمال مهربانی و دقت بکارهای تحصیلی ما رسیدگی می کنند. کتابخانهٔ مدرسهٔ ما هرچند بزرگ نیست، اما کتابهای خوب دارد، در موقع فرصت از آن استفاده می کنیم. چون کتاب گلستان سعدی در این کتابخانه نبود، هفتهٔ گذشته از پول پس انداز خود یک جلد آن را خریدم و بکتابخانه اهداء کردم، تا همهٔ شاگردان از مطالعهٔ این کتاب پُر ارزش فارسی بهره مند شوند.

از وضع زندگانی من نگران نباشید، زیرا عموجان و خانمش از من مواظبت می کنند. امیدوارم پیوسته شاد و تندرست باشید. مادر مهربانم را سلام می رسانم خواهر عزیزم پروین را از دور می بوسم

فرزند شما منصور

نمونه ای از خط نستعلیق

نمونه ای از خط شکسته نستعلیق

ا ابا تا تاتا نا یایا پا پاپا ٹا ٹاٹا

باب تاب پاپ یاب ناب ٹاٹ

بَو تو ثو پو یو نو پو بو

توپ بود نور پوچ یوز ثور

با بانی بی‌بی تی تاتی ثا ثانی نا نانی

تو توپی بو بوبی ثو ثوثی یو یوتی بو یابو

جا جان چا چار خو خوک خا خاک خار

جی حاجی چا چاپ خی خیک چو چوب

راد باد داد زار وار باز تار ژاژ

زور دور ژور زود بود رود نور

روزی رازی درزی بازی درزی زردی

دارا داراب دارد روباز جارو پارد

ما سال سان سار شا شاد شام

سو سوت سور سوپ شو شور شوش شوم

سی سیه سیب سیم شی شیر شیب شیک

صا صاف صاد صابون ضا ضامن رضا ضاد

صو صورت صوتی صوت ضو وضو موضوع

ص صیف صید صیفی ضی قاضی راضی ماضی

طا طاق طاس طایفہ ظا ظاہر ظالم نظام

طو طوطی طول طور ظو منظور محظور

طی طین طوطی خیاطی ظهر ظاهر نظامی

عا عالم عاج عالی غا غالب غاز غار

عو عور عود مسعود غو غوک غورباغه

عی ساعی عید بعید غی یاغی باغی چراغی

نا فارسی فانوس فاش تا قالی قاشق قاب

دفتر افسه فندک نقشه قرمز فقط قلم

فی فیل فیس کیف قی قیف قیر فقیر

کا کار کارد کاه گا گام گاراژ گاو

کو کوه کوتاه کوچک گو گوش گوشت

کی کیف کیسه کین کی گیج گیتی گیلاس

لا لال لازم لابد ما مادر ماه ماهی

لو لوس لوبیا لوله مو موش موم موزه

لی لیمو لیوان قالی می مین میوه میش

نا نام نامه شنا ها ناهار بهار چهار

نو نور نوک نوش هو هوش هور مشهور

نی نیک نیت نیم ی هیچ هیجده هیزم

آن این آقا آنجا اینجا

من تو او ما شما ایشان

ایشان کی کجا بله کتاب

افه سرباز شاگرد سلام

است کیت چیت صندلی

مداد میز معلّم اسم مرسی

آقایان سروان چطورید خوبم

من سرباز م ماشاگردیم من افسرم

توافسری شما سرباز ید ما سربازیم

ایشان افسرند او سروان است آقای راد

من مداد دارم تو کاغذ داری معلم دفتر دارد

ما مداد پاک کن داریم شما مداد و قلم دارید

ایشان هم کاغذ دارند همه شاگردان مداد دارند

تخته پاک کن روی میز است چند عکس روی دیوار است

صندلی معلم نزدیک پنجره است او فقط یک مداد دارد

این اطاق چهار پنجره دارد دو ، سه ، پنج

خداحافظ نقشه نیستم نیستی نیست

شما سه گرد نیستید چراغ روی میز است

گچ زیر میزاست همه افسران در کلاس نیستند

کیف شما چه رنگ است آبی زرد قرمز

او کیف پول ندارد ما سیگار نداریم تو فندک نداری

زیر سیگاری روی میز است آن ستوان کبریت ندارد

سه هنگ مایر در کلاس است من نظامی هستم

تو شخصی هستی ما در کلاس هستیم شما امریکائی هستید

سرگرد هبان آرنی در مدرسه است نظامی شخصی

دوشنبه سه‌شنبه چهارشنبه پنج شنبه جمعه

امروز چه روزی است دیروز شنبه بود یک شنبه

شنبه ها مدرسه بسته است جمعه ها مدرسه باز است

چه روزهائی مدرسه تعطیل است زبان فارسی مشکل است

درس دیروز آسان بود دوست من افسار قشنگ است

میخوانم میخوانی میخواند میخوانیم میخوانید میخوانند

کلاس هفته صبح ها چه ساعتی بمدرسه میآئیم

میآیم میآئی میآید میآئیم میآئید میآیند

هر زنگ تفریح چند دقیقه است هفت ده

من کفش و جوراب سیاه نمی‌پوشم شلوار او دودی است

می پوشم می پوشی می پوشد می پوشیم می پوشید می پوشند

کلاه پیراهن سفید زیر پیراهنی سفید لباس سبز

او چه میکند؟ او صبحانه میخورد ما در منزل ناهار میخوریم

او ساعت هفت شام میخورد او معمولاً قهوه نمیخورد

چای نمیخورم بچه های شما بمدرسه میروند پسرتان کجاست ؟

دخترم در کلاس سوّم است ما ساعت ده میخوابیم

خانم بمنزل میرود شما چه ساعتی میخوابید ما به سینما میرویم

من خیلی گرسنه هستم وقتی تشنه هستیم آب میخوریم

خانمش برای او غذا درست میکند امشب سالاد و ماهی میخورم

صبح ها تخم مرغ، نان و کره میخوریم . وزن شما چقدر است

چشمهای او آبی است . او صورتش را با آب و صابون میشوید

وزن برادرتان ۱۰۰ پوند است . قد دخترتان چقدر است

بر پا چند انگشت دارد ؟ ما صورتمان را با آب و صابون میشوئیم

کی موهای سیاه دارد ؟ هر روز دهانتان را نمیشوئید

شما موهایتان را میشوئید ؟ من دست هایم را نمیشویم

من هر روز دندانهایم را مسواک میزنم او صورتش را میشوید

دیروز بعداز ظهر بمنزل برادرم رفتم مادرتان چندسال دارد

خواهر و برادرتان درسشان رایاد میگیرند. یاد میگیریم

دراین کلاس تخته وصندلی می بینم بیرون کلاس چمن نمی بینم

دیشب درس یازده را یاد گرفتم. امشب درس دوازده را یاد میگیرید؟

درس های سیزده، چهارده، پانزده، شانزده و هفده را یاد میگیریم.

ایشان کدام درس را یاد میگیرند؟ بسیار خوب. تا فردا خداحافظ.

حال شما چطور است؟ متشکرم. از لطف شما خوب است.

او چه زبانهائی میداند؟ من فرانسه نمیدانم. ما انگلیسی میدانیم

آن سرجوخه فارسی مینویسد. تلفّظ فارسی مشکل است

کتاب اوّل، دوّم، سوّم، چهارم، پنجم، ششم

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰